

JANNE LEINONEN

ylilääkäri
Valtiokonttori
janne.leinonen@valtiokonttori.fi

MIKAEL HEDENBORG

ylilääkäri
Fennia

TEEMU HELKAMAA

LT, ortopedian ja traumatologian
erikoislääkäri
Helsingin ja Uudenmaan
sairaanhoitopiiri

ARI KAUKIAINEN

dosentti, työterveyshuollon ja
työlääkietieteen erikoislääkäri
lääketieteellinen johtaja,
LähiTapiola

JAN SCHUGK

asiantuntijalääkäri
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Hoitavan lääkärin ei tarvitse esittää haittaluokkaa

Lääkärintodistusten kirjoittamista koskevan Lääkäriliiton ohjeen mukaan todistuksen laatijan ei yleensä ole syytä kirjata todistukseen arviota haittaluokasta, ellei sitä nimenomaan kysytä. Monet lääkärit kirjaavat sen silti. Tämä on tarpeetonta työtä, josta lisäksi saattaa koitua harmia potilaalle.

Vahingoittuneelle voidaan tapaturma-, liikenne-, lääkevahinko- ja potilasvakuutuksen perusteella maksaa korvaus vahingon aiheuttamasta pysyvistä yleisestä haitasta (1). Korvauksen määrä perustuu haittaluokkaan (0–20), joka puolestaan määritetään sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vahvistaman haittaluokituksen mukaisesti. Haittaluokka ei vaikuta muihin korvauksiin, kuten oikeuteen saada ansionmenetyskor-

usein haastavaa ja työlästä. Huomioon on otettava mahdollisten vahinkotapahtumasta riippumattomien muiden sairauksien tai vammojen vaikutus sekä vammautumista edeltänyt toimintakyky. Näin perusteellinen arviointi ja erittely on usein itse vammaan tutkimisen ja hoidon kannalta tarpeetonta. Haittaluokan määrittämisessä on lisäksi sovellettava oikeaa haittaluokitusta (2,3,4) ja otettava huomioon erityisiä seikoja, esimerkiksi käsitseminen.

Hoitavien lääkärin esittämät arviot haittaluokasta poikkeavat usein vakuutuslaitosten haittaluokkapäätöksistä. Tämä on ymmärrettävää, koska varsinaisen hoidon alueella lääkärin tehtävä on toimia potilaan eduksi. Siksi hoitava lääkäri arvioi haittaluokan helposti suuremmaksi kuin sen haittaluokituksen kriteerien perusteella tulisi olla. Vakuutuslaitoksen päätös odotettua pienemmästä korvauksesta voi aiheuttaa potilaassa pahimmillaan jopa toipumista haittaavaa tyytymättömyyttä ja katkeruutta. Vakuutetun turvaksi on käytössä maksuton muutoksenhakujärjestelmä, joka kuormittuu mm. suurten haittarahaodotusten aiheuttamien valitusten käsittelystä.

Vakuutettu potilas ei jää ilman haittaluokkaa ja siihen perustuvaa haittarahakorvausta, vaikka lääkäri ei haittaluokkaa lausunnossaan esittäisi. Lääkärin ei tarvitse eikä pidä olla potilaan asianajaja, vaan hänen tulisi keskittyä tärkeimpään eli potilaidensa laadukkaaseen hoitoon.

Kirjaa haittaluokan sijaan nämä

Pysyvän haitan määrittämiseksi vakuutuslaitos tarvitsee hoitavalta lääkäriltä kattavat esitiedot ja huolellisen kliinisen tilankuvauksen potilaan

Lääkärin ei tarvitse eikä pidä olla potilaan asianajaja.

vausta tai sen suuruuteen. Haittaluokitusta käytetään myös Kelan myöntämän vammaistuen arvioinnissa.

Lähtökohta on potilaan hyvä hoito

Hoitavalle lääkärille haittaluokan arvioiminen on yleensä tarpeetonta työtä. Haittarahakorvaus perustuu joko lakiin tai vakuutus sopimukseen. Vakuutuslaitoksen tehtävänä on varmistua korvauksen oikeellisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta kaikkia vakuutettuja kohtaan, eikä se voi ulkoistaa tätä päätöstä hoitavan lääkärin tehtäväksi, kuten ei päätöstä muistakaan korvauksista. Siksi haittaluokan määrittää aina vakuutuslaitos käyttäen apunaan asiantuntijalääkäreitä.

Haittaluokituksen mukaisen yleisen haitan määrittäminen perustuu laajaan vammojen ja sairauksien vertailuun, jolla pyritään arvioimaan tasapuolisesti hyvinkin erilaisten tilojen aiheuttamia haittoja. Haittaluokan määrittäminen on

KIRJALLISUUTTA

- 1 Torstila I. Haitan arviointi lakisääteisessä tapaturma- vakuutuksessa ja liikenne- vakuutuksessa. Duodecim 1995;111: 1722–3.
- 2 Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön päätös haittaluokituksen 1986. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1986/19861012>
- 3 Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetus haittaluokituksen 2009. <http://www.finlex.fi/data/sdliite/liite/5738.pdf>
- 4 Valtioneuvoston asetus työtapaturma- ja ammattitautilaisa tarkoitettua haittaluokituksen 2009. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150768>
- 5 <https://www.laakariliitto.fi/edunvalvonta-tyoelama/liiton-ohjeet/laakarintodistus/>

SIDONNAISUUDET

Janne Leinonen: työsuhde (Keva, asiantuntijalääkäri; Maveria Ab, medical advisor; tapaturma-asiain korvauslautakunta, lääkäriasiantuntija; Liikennevahinkolautakunta, jäsen)
Mikael Hedenborg: työsuhde (tapaturma-asiain korvauslautakunta, lääkäriasiantuntija), luontopalkkiot (Talentum, Finva)
Teemu Helkama: työsuhde (tapaturma-asiain korvauslautakunta, lääkäriasiantuntija)
Ari Kaukiainen: työsuhde (tapaturma-asiain korvauslautakunta, lääkäriasiantuntija)
Jan Schugk: työsuhde (tapaturma-asiain korvauslautakunta, lääkäriasiantuntija), muu (työeläkevakuutusyhtiö Elon eläkeasiain-neuvottelukunnan jäsen)

vammasta tai sairaudesta. Tämä on hoitavan lääkärin tärkein tehtävä – silloinkin, kun vakuutuslaitos on lähettänyt hänet sinne ”haittaluokan määrittystä varten”. Muita merkityksellisiä seikkoja voivat olla erilaisten toimintakokeiden ja tutkimusten tulokset. Potilaan ammatti tai harrastukset eivät vaikuta haittaluokan määrittämiseen, mutta kuvaus lääkärin havaintojen vahvistamasta käytännön toiminta- ja liikuntakyvystä on erittäin hyödyllinen.

Potilaan tilaa koskevat havainnot ja tiedot on todistuksessa esitettävä niin täydellisinä, että toinen lääkäri voi todistuksen perusteella arvioida haittaluokan (5). Erillisen E-lausunnon laati-

minen ei haittaluokan määrittämiseksi ole useinkaan välttämätöntä, vaan tiedot voidaan esittää osana sairauskertomusta. Kuten aina, esitiedoissa ja kliinisessä tutkimuksessa esiintyvät seikat on erotettava selvästi toisistaan.

Ainoat poikkeukset tässä mainittuihin periaatteisiin haittaluokan määrittämisessä ovat invalidipysäköintiin ja verotuksen invalidivähennykseen liittyvät lausunnot, sillä näitä etuuksia myöntävillä tahoilla ei ole omaa valmiutta määrittää haittaluokkaa. ●

Näkökulma-palstalla julkaistavien kirjoitusten enimmäispituus on 5 000 merkkiä. Toimitus lyhentää kirjoituksia tarvittaessa. Palstalle tarkoitetut kirjoitukset lähetetään osoitteeseen laakarilehti@laakarilehti.fi